

3
ANTIDICSONVS
CVIVSDAM CANTABRI-
GIENSIS G. P.

*Accessit Libellus, in quo dilucidè ex-
plicatur impia Dicsoni Artificiofa
memoria.*

LONDINI,
Excudebat Henricus Middle-
tonus pro I. Harifono,
1584.

5

RECEIVED AT THE

LIBRARY OF THE

CONGRESS OF THE

UNITED STATES OF AMERICA

WASHINGTON, D. C.

1864

11.500

1649

ORNATISSIMO
VIRO THOMAE MOVFE-
TO LONDINATI, ILLVSTRI
Philosopho, & medicinæ Doctori

optimo G. P. S. D.

Memoriæ facultas (ornatissime vir)
& satis tibi nota est per se, & ego
illustriorem illam scribendo facere
nō possum. Vnum dicā, inuenire ali
quid prudenter, & idem cū iudicio
dispēsare & disponere in laude vix ponēdū esse,
ni illud memoriæ comprehensione sepius possim.

Quid ergo? tam excellens facultas quantam
doctrinæ lucem habet? quanto est, & quam lau-
to instructa præceptorum instrumento? Dux 1.
sunt artes, vna ex locis & vmbriis cōstans; altera, 2.
quæ singula structa & collocata proponit, Logi-
ca dispositio. His autem artibus certamen est de
fundo memoriæ. Illa irrūpit in possessionē istius
fundi, cum iamdiu quasi vacuum & caducum te-
nuit. Hęc verò multis appetita iniurijs, & de fun-
do suo deiecta, hunc in modum queri solet. Se à
natura accepisse facultatem limandæ memoriæ: c.
nullum ingenium tam exile & macrū esse, quod c.
illius labore cultum non splendet: omnem ra- c.
tionis vim à natura donatam, illius ope incendi c.
& commoueri, Nunc multorum audacia depel- c.
li de suis finibus: compilari ab ea sapientiam c.
suā: exhauriri laudes suas omnes & in alienas res c.
transfundi. Rogare idcirco vt antiquam liberta- c.

EPISTOLA.

rem obtineat, & memoriographi ostentatores,
 Metrodori, Roselij, Nolani, Dicsoni repellatur:
 hos esse scopulos illos, illas voragines, in quibus
 elegantior memoriæ scientia prorsus afflictæ fu-
 isset, nisi ad fidem Rameorum hominum, tanquã
 ad columnam adhæsisset.

His ego vocibus commotus, locum mihi ob-
 latum arbitrabar, & refellendæ stultitiæ Dicsoni,
 & Dispositionis illustrandæ. Nam quocunq; te
 animo & cogitatione cõuerteris doctrinam nul-
 lam videbis aliam, à qua facultas recordãdi, quæ
 adhuc acerba est & impolita, maturior effici pos-
 sit & mitior.

Commætationes autem meas his de rebus lu-
 cubratas, tuo inprimis nomine armatas appare-
 re volui: quòd ita sis ab omni laude illustris, vt
 Scephianos impetus totamq; Dicsoni scholã ef-
 feruescentem in me atq; erumpentem faciliè re-
 pellas. Cum enim auditum erit sententiæ meæ
 fautorem esse Moufetum, eum, quẽ & doctrinis
 omnibus expoliuit Cantabrigia, & maximis in-
 signiuit honoribus Basilea, & Medicorum deli-
 batum florem esse, expertum est Londinum, non
 ita studebunt ex ineptijs puerilibus irrepere in
 opinionem gloriæ. Itaq; te inprimis oro obte-
 storq; vt Antidicsonum meũ in tutelam recipias
 tuam: etsi profectò valde rudis est, tanquam o-
 pus aliquod Dædali, aut Liuiant fabulæ, quæ nõ
 sunt dignæ vt sæpius legantur: tamen est in eo
 genere, vt testimonium præbere possit, & amoris
 tui & obseruantia meæ.

ANTI-

Antidictio G. P.

DIONYSIVS cum in sanum venisset Iouis Olympij, auream ei detraxit vestem, ac laneum suum iniecit pallium. Tu, Dicfone, vt mores tui antiquitatem olere possint, Dionysius quidam es factus. Dominā enim & reginam plurimarum virtutum memoriam in arce capitis locatam, lautissimis Dispositionis nudare ornamentis, tuisque sordibus ac pannis obsoletius vestire conatus es. Atque hoc verum esse quod dico, & ego antē illustravi, & tua Defensio satis docere potest, quæ paucis abhinc diebus in lucem Typographicis alata pen- nis euolauit. Sunt autem duo inprimis, quæ tuam in ea diffidentiam testari possunt, inanis conatus refellendi, & maledicendi nimia libertas.

Maledicta verò tua, quæ magno Defensionis adiumento fore sperabas, ea videntur tibi aduersaria maximè. Nam Defensio, quæ pro veritate instituta est, omnis tenera esse debet & morata & mollis. Sicut enim oratio lenis, & animus tranquillus veritatis patrocinium commendare vehementer solet: sic voces asperæ, & mores inconditi ac inculti nonnihil de veræ iustæque causæ laudibus decerpunt. Iam, Defensio tua, qualis est? Incensa, vehemens, commota, agens, iracunda, concitata, fluctuans. At ubi sunt mores commodi? Vbi ad mirificam lenitatem propensus animus? Vbi dulcis, & eximia suauitate humanitatis temperata oratio? Hercule in te istarum laudum ne vestigium quidem vllum viderim. Imo tantum abest te humanitatis partes agere, vt odij profectò & inimicitiae personam suscepisse videare. At tu natura mitis es ac lenis: scilicet ego inflammaui te, ego verborum admoui faces. Esto: fac me, si placet, importunum & nimis in refellendo intemperantem fuisse: tamen erat tuum, patientia quadam impetus meos frangere, facili sermone æstus lenire, ad veri cogniti-

onem nonnihil propendentem exhortari, deniq; labentē in errores atque præcipitantem in viam ducere. Verū ipse nunquam aspirare ad tantam humanitatis laudem potuisti: quod enim amicē admonere te, atque in tuis vlceribus velut vnguis esse volui: idcirco maximam odij vim in me profundis, & ad proiectam conuictiandi licentiam stylū exacuis. Hinc autem factum est, vt omnes existiment in libro tuo neque interiorem ac reconditam memoriæ scientiam esse, neque verborum puritatem & elegantiam.

Sed aliud quiddam est maius, quod prodit causam tuā, inanis nimirum conatus & leuissima responsionis adunbratio. Qui subtilius aliquid tueri volunt, primò quæ pro aduersarijs esse videantur, infirmant atque frangunt: deinde studiose conquirunt omnia, quibus illorum confirmari institutum possit. Quoties autem mihi in mentem venit Defensionis tuæ, toties non refellendam illā esse, sed potius vehementer miserandam puto. Quam est tota, Deus bone, nanijs puerilibus & crepūdijs ridicula? quam fictissimis opinionum commentis referta? quam argumen:orū angustijs strigosa atque macilenta? Non oportuit profectò hominem Dialecticum lucem ingenij sui porrigentem ac tendentem alijs, in defendenda causa vel nihil vel malè respondere, Antonij more apud Tullium, quod ad faciendam fidem valet non videre, aduersarij sententias ad alienum sensum flectere, argumenta syllogismis apta dissipare, denique mentiri aliquando in scribendo, vt aliquid disputare possit subtilius. Næ tu idcirco vehementer lætari debes, Alexander, quòd tibi vel ingenium tuum vel casus aliquis linguam fecit, ad fingendum conuictum in primis commodam. Quippe miscella Defensio funcula laberetur planè ac diffunderet, nisi quibusdā conuictorum neruis inclusam ac complicatam teneres. His ergo positis, quis nò iure ineptum, Dicione, artificium tuum, quod est à multis sæpe derisum, dixerit, cum huius defensionis erit, inopiam ac tenuitatem, recordatus?

Sed fuerit ista velut levis armaturæ, sic prima contentionis nostræ velitatio: nunc in arenam contra te decurrā, & aggrediar ad commouenda cornua disputationis tuæ.

ruæ . Verùm illa cum in nugis decantandis profusa est, earum nimiam luxuriam breuitate orationis meæ absumendam existimaui. Itaque primum illum verè nobilem actû Defensionis tuæ, quòd me contemnis ac despicias, prætermittam : nihil à me de promissis tuis, de morbis meis responsum audies: nihil de libris tuis, qui sunt de laude prudentiæ . Nam illi quales futuri sunt, ex vmbis quas ante emisisti, omnes coniecturam facimus . Omnia præteribo, in quibus indecoræ disputationis inuidia hæere potuit : neque solum quid tu ipse, dicere, verùm etiam quid me refutare deceat considerabo, Lector, spero, dabit & concedet pudori meo, vt illam partem responsionis tuæ, quæ est de impari congressu nostro, & de impotentia mea reticere possim . Omnes quisquillas de Stigio coquo, de Stigijs nugis, de laqueo, de canibus, de esuriente homunculo, tibi habeto per me solutas ac liberas : sileatur hic prorsus de illa thesi, an artis tuæ origo à natura sit . De Sceptio, cuius nomen tanquam vmbra ad declinandum æstum inuidiæ, nulla mentio fiat . Ostentatio de Gallandijs, Goueanis, Turnebis, Perionijs, Carpentarijs, Gallonijs prætereatur : Lucretur Defensio tua de Ciceroniano & Rameo doctrinam suam, patiaturque me hanc tantam iacturam refutationum facere . His in omnibus lenissimè iactare hastas mihi visus es: nam præclare sentis in principio non pugnandum ijs esse, qui viribus suis consulunt . Nunc quia brachium incaluit, & quia leuiculę contentionis specie ac pompa valentior videri possis, congrederere, si placet, vt petitionû tuarû omnè vim experiamur

Interim mihi in mentem venit à te requirere, cur marginem libri tui his elegantijs Facetissimè, Vrbane, Ludit, Elegantissimè, vbique notares ac distingueres . Si vrbani- tate & facetijs aliquando conditior esse velles, non id fuit in oratione ponendum tua, sed aliorum spei & expectati- oni relinquendum . Hinc verò facile existimare possum quam te nobilem virum, quam magnificum, quam alios quasi humi stratos despicientem facis . Nam ita secum mens tua curis soluta sæpiusculè videtur ludere . Alexan- der Diefome noli dignitatem tuam extenuare & abijcere:

„ ego te beatum & florentem puto: ego te amores & delici-
 „ as Parisienſis Academię: ego albę gallinę filium: ego Mu-
 „ ſarum partum aureum dico: Minerua tuum ingenium li-
 „ mauit exquiſitę ſic, vt ipſe ſolus habeas eximiam iocandi
 „ venam. Cęteri, quid illi prę te? Medius fidius omnino ſunt
 „ miſeri, abiecti, ſtupi, frontones, capitones: rätas habent
 „ anguſtias, tantam egeſtatem pectoris, nunquam vt ſenti-
 „ ant tuum ſalem, niſi antę dixeris, hic te belliffimę iocari,
 „ acerbius illic, aculeo pun gere. Itäne vero? an tuum in-
 „ genium tam altum eſt? an tanta mentis inſolentia? tan-
 „ ta laſciua? Fortaſſe vehęmenter ſum lapſus & nunquam
 „ iſta tibi in mentem venerunt, quę dico. Quodd enim ar-
 „ gutias tuas non ſentimus, culpa in te eſt omnis, qui nihil
 „ falſum afferre, nihil venuſtum, nihil ſuauiſſimę conditum
 „ poſſis. Ignosce mihi quęſo, ſi te ſimilem fecerim cuidam
 „ pictori, qui cū horridius pingeret, & in cane ac lepore fa-
 „ ciendo veritatę non poſſet ſatis imitari, ſingulis aſcripſit,
 „ Hic canis eſt, Hic lepus eſt: ſic tui ſales omnino deſlaccel-
 „ ſent, eoſque vis omnis tanquam anima deficiet, niſi ex no-
 „ tis quibuſdam in margine poſitis colorem aliquem & ro-
 „ bur accipiant.

Verũ age, reprehentionum tuarum quod caput eſt?
 quod fundamentum? In offenſionę dicis me veniſſe, quodd
 meum nomen te celauit. Scilicet homo timidus virginali
 verecundia fugam ante contentionem meditabar. Non
 fuit ea, Dicſone, cauſa quam dicis: ſed proſectõ in hoc ne-
 gotio, vt nolo inſima (quod aiunt) auricula videri mol-
 lior, ita effuſę petulantę appellari nunquam placuit. At
 magnum inprimis & duriffimi quidem oris fuiſſet, incon-
 ſideratę primõ exire in vulgus, atque ad exiſtimationem
 doctiſſimorum hominum dimanare latius. Itaque repres-
 ſi nomen meum, non quodd detrectare diſputationem vo-
 lui: ſed non committendum putaui, vt apud Anglos & in-
 primis apud Cantabrigienſes, illos quidem in rebus æſti-
 mandis egregię ſubtiles ac religioſos, de meo nomine ſer-
 mo vel tenuiſſimus aliquando flueret. Sed fuerit mihi
 fraudi & crimini occultatum nomen: hoc tamen nunquã
 erit tantum, quantum eſt illud, ementiri perſonam Scep-

ſij, & ſub illius nomine exuere omnem modeltiam, & te-
ipſum inſolenter laudando Thraſonem imitari glorioſum.
Dices, an ego Deſenſionem iſtam concinnaui? Laberis, &
me fiſto crimine in odium vocas: Moriar, ſi illam non e-
laborauit diſcipulus meus & familiaris Scepfus. Quod ſi
doceo, qui primum de memoria librum fecit, eundem hu-
ius deſenſionis authorem fuiſſe, mitiorem, credo, inueniã
te ac molliorem. Eundem verò fuiſſe authorem argumẽ-
ta ſunt plurima. In vtriſque elucet eadem forma inge-
nij admodum impolita & plane rudis: verba in ſingulis du-
ritiam quandam & velut mœſtitiam ſequuntur: alter ſen-
tentias habet abiectas, hiantes, & decurtatas: altera fra-
ſtum neſcio quid & amputatum, & ſalebroſum loquitur:
poſtremò idem eſt vbiq; ſcribendi ſilum nouum illud quid-
dem & inſolens. Quid? hoc ipſum mihi Londinenſium
multorum ſideli nuncio ſæpe allatum eſt, quorum testi-
monijs fidem abrogare nunquam valebis.

Sed cum accerrimè doctiſſimèque à te pugnatum ſit de
occultatione mei nominis, remittas velim aliquid de iſta
contentione tua, & illa proſeras in quibus vberius inge-
nium tuum poſſim agnoſcere. Quid ergo ſequitur? Cona-
ris me in negligentia ſuſpicionem vocare, quòd cum pro-
poſueram me dicturum eſſe de vanitate artificij tui, non
interiorem vanitatis illius vim & quaſi naturalem notam
deſiniendo euoluerim.

*Miror (inquis) cum de Dicſoni vanitate quaſtionem inſtitu-
eris, non antè deſiniuiſſe quid eſſet vanitas. Quæ quidem
in Rameis hominibus non curantia magna videri poſſit.*

Deinde,

*At nil facis, Dicſonus tibi vanus eſt? non doces eſſe, quænam ea
vanitas eſt? non deſinis.*

Quam iſta inſana eſt? quam præceps? quã febriculofa
Deſenſio? Noc vides exquisitæ tantum artis eſſe, illuſtri
definitione expoliri, perfectæ & conſuſa partitione diſtin-
gui, & crebris exemplorum luminibus frequentari? non
vides etiam in vulgari commentatione, nec præcepta ad
omnem perfectionem exquisita, nec ſplendidiorem ali-
quam rei collocandæ rationem religioſè quaerendam
eſſe?

esse? Iulius Cæsar, quantus ille vir, dii boni! in Commentarijs, etsi nihil occurrit, nisi apertum & nudum, tamen quem florem? quod rerum verborumque lumen desideres? at tantis laudibus hæc vna aspersa est macula, quod bellum civile non definit. Homo misellus in Dialecticis hospes fuit: nunquam illi tam præclaram gustare sapientiam licuit. Vtinam Iuli, redire ad pristinum statum & regustare hanc vitam posses, ageret tecum Dicsonus admodum concinnus & politus è Logicorum scholis, admoneret operis tui tam excellentis caput in definitione ponendum fuisse. Liber est quidam P. Rami de Gallorum moribus. At mores Gallorum quinam sunt? non docet, non definit, errauit, stultè fecit. Est in manibus quorundam liber tuus, id est A. Dicsoni de vmbra rationis Prosopopœia. Eleganter hoc quidem, sed non est satis: quis enim nouit te? Huic autem incommodo, vt posses mederi, apposuissem clarissimæ definitionis lumen. Iam, si hoc ipsum est illud, quod mihi faciendum fuisse existimas, hæreere magnam in Admonitione mea culpam fateor: sin minus, futillissimis & abiectis disputationibus refertam esse Defensionem debes confiteri.

Agendum Dicsonè, incitemus cursum, vt citò immensas ingenij tui diuitias explicemus. Proximus responsionis tuæ locus est, in quo mecum in disputando dissentire me, contentus sis. Qui tandem? dixi libros tuos probatos non esse, cum interim nomen tuum apud Anglos nobilitatum esse dixissem. An aliquod ænigma complector? Scilicet. Sed collige te, & diligentem in omnes partes aciem intende. Concedis opinor, nobilitatum fuisse Romæ Carolinam. Cerrè: at illud fuit, egregijs flagitiorum & scortationum palmis. Confiteris etiam Erostrati nomen ad omnes gentes peruiulgatum esse, & nunc dierum in omni loco volucre & incitatum ferri. Id quoque & libenter quidem. At facies idem iniecit Dianæ templo. Sic ego te & nobilem esse fateor & notum. Verùm non ita propter candidam & sinceram prudētiam nobilis es, quàm propter ridiculam memoriæ disciplinam notus. Nunc ego planè degusto sensus tuos:

tuos : nimirum te mirifica tenet tuis gloriæ : anhelas vehementer contendisq̃ue ad laudem cum adduci non possim ad te laudandū, exprimere conaris ex meis verbis testimonium tuæ dignitatis . Sed cur opinione stulta pascis animum ? cur te finis ad cæcam & inanem spem deuolui ? Nunquam hercule tantum honorem tibi habuerim , vt te leuissimè videar laudasse, quem scio conari ex re nugatoria facere sibi opinionē scientiæ, & velut laureolam in mustaceo quærere.

Admonitionis meę summa partim in verbis tuis posita, partim in rebus, fuit. Ad verba quod atinet, dixi te non adhibere orationis florē, sed verborum asperitates & salabras confectari. Quid ais?

Hoc (inquis) illud est aselle, quod aueo scire, hoc omnes sane vident . Hæc illa parvi fatalis impudentia fuit.

Haudquaquam enim Brutij placer. esto : at hominum generi placer. Negas? Iohānis Adamij testimonium placer ascribere.

Quod Adamij testimonio causæ tuæ fidem asserre velis, ostendis Defensionem istam desperatam esse & perditam. Nam in philosophia, quod integrum est & sanū, illud quoque totum aptum esset ex sese, totum ex se pendebit, non aliunde ex hominis voce assumet vllam vim ac firmitatem. Verū Adamus iste quis est ? Amicus, credo, officijs omnibus amoris tibi deuinctissimus, eblanditum ergo illius est non enucleatum testimonium . Non enim videtur tam iudicio commotus suo, quam beneuolentia singulari incitatus, ista vberius dicere. Sed ne amplius ieiunam me calumniam attulisse dicas, libri tui in quibusdam verbis delicias expendam, tuorumq̃ue scriptorum canon esse volo.

Alexandri Dicsoni (inquis) de memoriæ virtute Prosopopœia.

Prosopopœia, quid hoc? Sifenna esse vis inusitate loqui, putas esse eleganter latinè loqui? Prosopopœia tantū est, cum aliū oratione nostra loquentē fingimus : quod si fortè disputatio fuerit, personarum loquentium varietate crebra & distincta, Dialogum communis loquendi consuetudo appellauit.

Artis huius (inquis) duæ sunt partes prouidentia & cœcitas.

Non

Non hic reprehendō te, quòd aliquod nouasti verbum, sed quòd verbi repudiato germano sensu nouum ipse peperisti. Prouidentiam esse vis cum locos mentis vi ac pulsu fingimus. quis sic loquitur? nunquāne tibi inculte loquendi modum statues? vñ vñm tanquam Censorem adhiberi, qui dictionis tuæ insolētiā arguat? verūm perge.

Ergo (inquis) ignorantie prauitas terram alluit materia sarcinam baiulantem. Hæc est absoluta malitia, hæc ignis pyramidē, in cubi speciem transformans superioribus orbibus non finis applicare.

Quid agis Dicōne? quæ fundis verborum portenta? quæ mitris sententiarum fulmina? Cerberum credo, si homines terrere vellet, non alijs ipsum vocibus loquuturum. Sed eloquentia tua vnde sumpta est? si dicis ex te, diuinum acumen amplectimur: sin ab alio imitatione expressa fuit, solertiam admiramur, eoquē magis, quòd vnus tantūm inuentus est, qui isto scribendi modo vehementer sibi applaudere solebat: is autem erat Iouinianus, quem contra scripsit Diuus Hieronymus. Hominem itaque oratoriē & pulchrē loquentem audiamus.

Satisfactio (inquit) inuitatis non ut claro ciuam lumine: sed ut rumore purgatus vano vnam. obsecro agrum nouellæ plantarionum arbuscula teneritudinis: erepsam de visiorum gurgisibus, audientium communitam agminibus: scimus ecclesiam, spe, fide, charitate, inaccessibilem, inexpugnabilem. non est in ea immaturus omnis docilis, impetu irrumperet vel arte illudere nullus potest.

Hæc Iouinianus, qui paucis verbis omnes orationis tuæ laudes representauit & quasi in tabula posuit. Illæ autem, vt pressius atque subtilius explicentur, singula verba paucis appendenda sunt. Qui latinē loquuntur dicunt animū corporis compagibus inclusum, in summa rerum ignoratione versari. quid dicis tu arrepte ex sophistarum lacunis Retorculæ? Ignorantiæ (inquis) prauitas terram alluit materiz sarcinam baiulantem. Fortasse iamdiu in labris tuis ~~in~~ græcorum & ipsa Suadæ medulla seffitauit. ita enim te eloquentem præbes vt omnium oratorum luminibus obstruere videatur oratio tua. At cur tandem postea ignoran-

ignorantiam appellas malitiam? Si *maximè* nominasses, cederem, si malum animi, non repugnarem: at malitiam Latinè cum dici putas, nunquam adduci possum ut assentiar. Postremò, qui solent puritatem in sermone & munditiè adhibere, dicunt, mentem ignorantia impediri ne res diuinas concipiat. Tu Dicsonè, quomodo illud effers? *Ignorantia ignis pyramidem in cubi speciem transformans superioribus orbibus non sinit applicare. Nihil, credo, in verbis tam durū & peregrinum est, quod non ipse admirandus verborū architectus olfeceris. Nunc quæramus an idem in reliquis partibus sit nitor eloquentiæ.*

Quid est (inquis) in umbra lucis cum in huius illa horizonte consistas.

Etenim si in peripheria sedes eius ecquonam modo requiè & ætium in centro ipsa præstabis? si in hoc ecquonam ratione ex horizonte transmissis?

Subiecta ad horizontis in aspectu potentiam conformentor.

Postremo nequa in huius horizontes virtutis mouetur.

Non comparat se tecum incultè loquendi facultate Iauellus, Dicsonè; non verbis abiectis & inquinatis sententijs contendit. Omnes eas artes incòdité loquendi, quibus excellens es, tibi concedit libenter. Fatetur se non Latinè dicere, non luce verborū illuminare sentètijs, non adhibere cultū genus & perelegans dicèdi. At ista in te omnia lógè superiora esse confiteri debet. Vt enim ubiq; insolens est oratio tua: ita hic in primis, ubi æstu quodam effructescens ad horizontem & cœli orbes ab omnium conspectu incitata fertur. Quippe nihil in verbis longe petatum esse debet, sed semper quærenda sunt mollissimarum translationum lumina. Addis,

Obluio est nequissia impotentis animi atque demissi.

Quæ curia? Quis campus? Quis Romani fori confessus? zantam sermonis insolentiam ferre potuit? Nunquam hercule reperio quomodo dici possit obliuionem nequiriam esse: quæ proprie est lasciuia quædā & iners libido animi. Inde autem nomen est tractum, quod qui luxuriosè viuunt nihil queat. Si arbitrere hoc falsum esse quod dico, sponsionem existimationis tuæ facito, & ego restipulabor.

Umbra

Vmbra (inquis) est ficta species.

Hic omnem rem ad aliud significandum allatam umbram appellas, sed nimis inquinatè, nimis asperè. Causa effecti, dissentaneum Dissentanei, Definitio definiti signū dici potest, vmbra non potest. Itaque miror, iudicij tui conuitio nunquam tibi extortam fuisse veritatem. Quid postea sequitur?

Protopopaię exigentia.

In superficie ludere.

Modificare umbram. &c.

Probes mihi hæc latina esse, quiduis optato & id optatum feres. Reliquam faciem verborum mitto: quia tritum est, per se omne cœnum male olere, & commotū pessimè. Illud dicam, orationem pene omnem illiberalem, insulsi-tate verborum cœcatam, hiulcam, infractam, nimis magna promittentem, discerptam ac fluentem esse.

Præterea quod in verbis tuis excutiendis peccatum est meum? Irrides me, quod obscuritatis accusationem relin-quens, ad impuritatis crimen sim prouectus. At iter dis-putationis meę parum attendisti: pergit enim ad sermonis tui non obscuritatem modo, sed etiam impuritatem refel-lendam. Sic illę in libro tuo elucet ambæ, ut cui displice-bit vna, eidem altera possit non placere.

Postea tibi in mentem venit altius refricare imperitiam meam. Itaque in eo contende omnes nervos ingenij.

Ergo (inquis) cum de impuro queritur de obscuro controuer-sia est? Ergo obscuritatem vitium grammaticum facies om-nibus repugnantibus.

Videris mihi nō tā arma ferre contra Admonitionē meā quam vinolenta hesternæ crapulæ vota facere. Obscuritas vitium grammaticum est. Concedo: at non tantum: elen-chum etiam & Rhetoricum & Dialecticum facio. Est sæpè in verbis obscurum nescio quid & barbarum: est aliquan-do in tropis & figuris opacum aliquid & densum & minus illuminatum: est nonnunquā in Dialecticis caligo quædā, quæ nisi discussa fuerit, nihil extare, nihil eminere possit.

Sequitur nouum de obscuritate iudicium tuum quod magno mihi documento esse potest, quamuis te plagam accipe-

accipere velle, & nullum delirandi genus recusare: modo iacens ac debilitata Protopopœia erigere se, & ad primum splendorem aspirare possit. Docui sententias tuas pingui & crasso quodam filo sermonis esse propositas. Iam, in ijs, posse aliquid obscurum esse, tua duplex est ratio. prima quidem ex remotione generis.

Verum (inquis) sane datur, obscurus esto. esto. quid tum? quid efficies? quid ideo complectere? obscuritas tibi visum videtur? Certe homines ita existimant aperti illi quidem & minimè malitiosi. At reperies item qui non existiment & vehemèter etiā pugnans. Deinde in imagine est, Obscurū forè visum non est.

Quid nugas? Quid vacillas? quid æstuas dubitatione? locus fortè lubricus est, prolaphonemq; metuis. Cur tandem addis, Fere? an adminiculum est, quod apprehendas, teq; prolabentem erigas? verum quid? obscurum, vitiumne esse negas? piaculum mihi videatur dicere. Tu interrim agnosce flugitium tuum, quod ignorantia matre, stultitia patre, memoria obstetrice peperisti. Quippe sermo debet esse purus & lucidus, nunquam vt popularem intelligentiam fugiat: res etiam illustratæ erunt, & luminosæ, vt citò animus earum notione pelli ac pulsari possit. Hoc si fuerit secus, artifex ipse volet & commissam culpam agnoscere, & inde admissam quandam infaniam confiteri.

Altera ratio est ex Decorì lege accepta.

Cum (inquis) veteres AEgyptios differentes faciam, Thammum Mercurium, Theusatem, Socratem: omnem autem de memoria sermonem Thamo tribuam, gravissimo nimirum & severissimo regi: quis nescis orationem breuem, pressam, limatam & fere obscuram esse decuisse?

Esto: Dialogum somniaſti. Inducis loquentes AEgyptios illos quidem ipsos & antiquitatis & dignitatis insignes notis. probo. Affingis ijs sermonem pressum, limatum, subtilem: totum placet: Nam ineptum fuisset exulanti oratione, & ludicris sermonibus personas tam graues illigari. Interim obscuritatem aliquam olere hunc sermonem illorum debere, non placet. Alia Romulum, alia Numam, alia Crassum, alia Scaurum, alia Lisandrum, alia Gracchos oratio

oratio decuit, sed nullum decebit vnam horum, obscura, præfracta, & rerum ac verborum insulſitate cæcata oratio.

Obiectas mihi deinde magnā indecori culpam. An tuq̃, quæſo, Deſenſionis laudes, ad decori normā exquisitè quadratæ sunt? Quid ſi, mirificè corrector, indecori ſuſpicionem, quam ipſe mihi aſperſiſti, in te reſuſderim? Inquire parumper in epiſtolam Deſenſioni præpoſitam tuæ: loquitur illa ruſticè & inconditè ſic, quaſi ad familiarem miſſa tuum, ſed de via nimis feſſa, exuta verecundia, ſumptoq̃; ſpiritu ad ædes illuſtriſſimi hominis diuertens, hoſpitiū poſtulaffer. Non te ita inſulſè oportuit affari: primò Robertum Dudlæum: Deinde literarum patronū: poſtea nobiliſſimum Comitem: denique, quod caput eſt, excellentē Regineæ Maiestatis conſiliarium. Academici viros nobilitate florentes, literis obſeruantia plenis ſalutent? Dicſonus nouæ diſciplinę author imperij noſtri ornamentum, & Leceſtriæ lumen Dudlæum noluit? ſerendum non eſt, Sed credo (quis eſt illius viri ſplendor, quæ miris natura) mores tuos Anglicana vrbanitate parum limatos iſtamque Dicſonitatem tibi remittendum putat.

His prætermiſſis tandem noſtræ Admonitionis emiſſæ cauſam quæris. Quod aduerſus te ſcribendū putauī, Dicſone, fecerunt præſtigie tuæ & fraudes in corrupenda iuuentute. Stulte, inquis: tibi fortè, non repugno. Sed is mihi animus ſemper fuit, præclarum vt ducerem, de meis bene mereri ciuibꝫ. Tu mihi omninò ſcribendum non fuiſſe exiſtimas. Quæ tum ergo ineunda fuit, arcendi periculi & propulſandi ratio?

Solon (inquis) erat cuius exemplum in tanto periculo ſequi poſſes. Furere debuiſti, nudus igitur in forum deſcendere debuiſti, & patriam opem ad eam peſtē comprimendā implorare.

Hæc tu nimis acutè: quaſi homines vnquam furentis dementiam & debacchantis ſequerētur. Veruntamen, niſi ipſe fallor, ad hoc periculum reiſciendum tutius fuiſſet, alacri & prompto ore huc & illuc intuentem volitare per Lōdinum, verſare & iactare me in Paulina eḡde, platearum angulis chartas affigere oſtentantes ſciantiam memoriæ, ſapientiz officinas inſtruere, iuuenes ex elegantiffimis familijs

milijs lectos pellicere mollioribus sententijs, & in illorum consuetudinem penitus immergere. Hac ego ratione corruptelam omnem dimouere potui, quia tu ipse mihi sic cōfirmasti existimationē iam adhuc nascentem scientiæ tuæ.

Nunc postremo videamus, quomodo eam partem Admonitionis meæ, quæ in verbis æstimandis posita fuit, re-
texis.

G. P. dixit Dicsonum esse impurum & modo dixit:

ergo ille non olet Romanam puritatem.

G. P. finxit Dicsonum consistentem & modo finxit:

ergo ille non olet Romanam puritatem.

G. P. dixit Dicsonum esse oscurum & modo dixit:

ergo non olet Romanam puritatem.

G. P. dixit Dicsonum cur. umpere inuicentem & modo dixit:

ergo non olet Romanam puritatem.

G. P. dixit Dicsonum cupidum, & modo dixit:

ergo non olet Romanam puritatem.

Deum immortalem! qualis tu Dialecticus es Dicson? ubi animus tuus? ubi acumen? intelligere potuisti insinulari à me obscuritatis orationem tuam. Eam verò dixi obscuram esse factam ex tuo comparanda pecunie studio. Hoc etiam voce mea perstringendū putavi, ne amplius nugis docendis innumerabilem vin pecuniæ cogeres. Vides, oratio mea, quomodo aliud ex alio nestens ab accusatione obscuritatis ad auaritiæ & corrupendæ iuuentutis crimē delapsa est. Mediastinus Dicsonē, si Atheniensibus Analysim hanc tuam aspiciendi facultas daretur, & Defensionem istam in arce ponerent cum Minerua Phidix, & tibi nectar & Ambrosiam in Prytaneo ministrarent.

Adhuc nihil in Defensione tua vidimus præter nugas & delicias lasciuientis ingenij: iam itaque mihi spes iniecta est, velle te plagas artificio tuo impostas, subtilitate respondendi repellere. Quoniam autem multa sunt quæ postea disputantur, non animaduertam in singula sed nonnulla carpiam ut velim, & pauca ex multis, quæ videantur refellenda, sortiari. Differui, disciplinam ex vmbis & locis constantem, spinosum opinionis commentum esse, quia primum ex somniantium Græcorum scholis emerfit, non

ex communi recordantium consuetudine profecta est. Vnum vehementer peccare me dicis, quod vietam & claudicantem confirmationem tantæ controuersię attulerim.

Et quoniam (inquis) iudicij tui solertia places, ad eundem, repetere iuuat.

Non omnes qui theologorum conciones recordantur artem memorie norunt.

Ergo A. Dicsonus non bene descripsit eam.

Quam à Dialecticis inops es & nudus? quam oscitantem ostendis atque dormitantem sapientiam? Quæstio nobis est, an artificium tuum ab experientia natum sit: tu admodum peritè rem concludis aliam. Alliorum loco nobis apponis cæpas. Vt mittam hanc tam leuem culpam, quid hic agis venalis Doctorcule? cur fidem tuam preijcis? cur scripta mea discerpta & dilacerata proponis? non istā ego rationē, sed aliā ad veritatē magis propensam, attuli.

Ars, ab experientia nata & præceptis aliquo modo, & vsu perfectè nota est. Sic grammaticæ quondam semina in Romanorum animis in seuit natura: & eius vsus in literis, syllabis, voce, oratione, omnibus constabat. Sic reliquarum artium, etsi perfectæ notiones nobis excussæ fuerint, tamen vsus aliquis & reliquæ quedam præceptorum agnoscuntur. Artificiosæ memorię nec præcepta nota sunt, nec vsus. Annon præcepta? quid ita: quia locorum & umbrarum nullam informationem innatam in nobis & insculptam habemus: imo his de rebus, ne imagines quidem per somnia ad animos nostros affluunt. At vsus non latebit? imo facile est contrarium confirmare. Nam homines excellenti ingenio, qui sine doctrina nature ipsius habitu recordantur, in concionibus primo thesin obseruant, deinde mentem intendunt in singulas eius partes, postremò minutissimas earum explicationes colligunt. Deinceps nunquam locos capiunt, nec umbras effingunt animo vt res auditas recordentur.

Ergo Artificiosa memoria non est orta ab vsu & experientia.

Attendis iam quomodo confirmatiuncula mea, lima iudicij tui polita, robur amisit & dignitatem suam. Optici tradunt lucem per vitrum f. f. m, illius speciebus colorari: sic ratio mea ingenio concepta tuo obsoleuit nonnihil, & quan-

quandam erroris contagionem accepit: nunc tamen plenè & enucleatè explicata locos contudit, confregit imbras, animationem perculit, methodum dissipauit, toti artificio luculentam plagam iniecit.

Adhuc quid in differendo posses nunquam videre licuit: certè in altercando in primis robustum & valentem agnosco. Nunc autem cum causa data est, in qua expromi vis ingenij possit, & lauius se diffundere acumen tuum, excute nimium linguorem, teque vnum praesta.

Non confitiamur (inquit) pro ingenio arbitrioque memoriae disciplinam attulit Dicsonus, sed ex ipsa natura arripuit expressit, exhaustit. Idque r. num. diligenter & accuratè conzendis, ut naturae parentis ideam exprimere possit. Quid tibi 2. & 5. cap. discere licuit

Magna polliceris, quae si prestare velis, non possim dicere te non egregium quendam hominem & admirandum esse.

Vi (inquit) vultum, sicut, poma non habebis, qui nec vitum feris, nec satrum diligenter custodit: ita nemo probare potest nisi umbras & locos conperet, & animacione ac methodo colat.

Quia naturae similitudinem habet, idcirco naturale est ac verum: sicine verò? tantum peruersitatis? tantum imperitiae? O te beatam regiam solis! Fecit tibi iniuriam poeta, quod in rerum fictarum numero posuit: tu certè & lautè adificata & vera domus es. Vos Chimerae quid agitis? assumite vobis animos: deletae estis ex fictorum Albo, & cooprata in rerum Physicarum ciuitatem. Vos ò caelestia signa exultate, singulari beneficio Dicsoni factum est, ut verè suis res existentes in natura. Prae bete itaque lumen ei oberranti per orbem terrarum ad docendam memoriae disciplinam, vosque inprimis caelestes vrsi cauete ne aureliensem philosophum mordeatis. Vicisti iam Dicsonem, vicisti, vbi Cella Curulis? vbi sunt albi equi? vbi laureati fasces? vbi circumfluentes candidati? vbi frequentissimus Conscriptorum senatus? qui te in Capitolium ouantem ducant ac triumphantem. Quid mihi? Vna salus victis nullam sperare salutem. Quid, inquam, mihi nunc agendum est?

Tandem verò (inquis) desperata fuga, astu subis & assumpta specie blandientis insinuas, & quasi genua amplectens effaris talia supplex. Etsi natura mitis sis Dicſone, nec ita multum exardere possis iracundia tamen, &c.

An volui lenius te appellando insinuare me in fauorem tuum? An assentatiuncula quadam aucupari gratiã? apage, nolui. At mitem te appellavi & lenem. Quid obsecro impedit, quo minus ego fuerim doctores qui te aliquando iocose ludam? Nunquam meherculè arbitrabar reuera potuisse te venire in possessionem tantæ laudis. Verùm esto, quoniam ita vis, facilem te & singulari lenitatis commendatione insignem dixerim, tua iam defensio me vocaret in suspicionem inconstantiæ. Tunc miris es? tunc lenis? tunc candoris vel tantillum habes? in quo tantæ perturbationum vnda, tanti æstus effervescent. Modo gessit animus lætitia, modo cupiditate incenditur, modo liquefcit voluptate, modo iracundiæ turbidus est & cõcitatus. Utinam profecto tibi pacem afferre animi, quæ nimis exultantem quasi concordia lenire ac placare possem. Huic loco asperguntur sales tui. Tu es (inquis) Gorgiola, tu es Afellus. O germana Ironia! O bellum acumen in iaciendo mittendõq; te ridiculo! Dic quæso ex animo sum Afellus? Quid ergo vis ut portem? Site, non possum non lætari, quia simile gaudet simili. Si memoriæ merces, ô me infelicem. Nam scio molestum esse magnis itineribus à foro in forum duci, & totos dies esuiare donec ipse bonum mercatum feceris.

Cum nunquam arbitrabar esse tanti opinionem falsam refutare, nisi id quod veri speciem habet, rationibus quibusdam erit communium: Dispositionem Logicam esse solam memoriæ instruendæ disciplinam docere sum conatus. Quicquid enim continetur in subiecto Dialecticæ, id est in rationis usu, illud etiã in Dialectica explicandum est, At recordandi facultatem in rationis usu contineri, & ab eo diuelli non posse docui. Non dicam hanc rationem meam à te discerpi: illud potius quæram quomodo illius vim ac neruos incidis.

Videri inquis potest assumptio falsa. Diuersa enim sunt ratio

& memoria. Nec si in Dialectica de rationis informatione queritur proximus etiam de memoria queri potest.

Animus tuus, Dicſone, ita cecatus est errore, vt nihil quod verum & bonum est, sentire possis. Quid? non vides eandem esse rationis & memorie facultatem: ipsumque bene recordari esse nihil aliud quam ratione vri. Ceteræ fere res sese per te tuentur singulæ: at recordatio cum rationis vsu sic apta & quasi iugata est, vt nec auulsa ab eo constare, nec suam vim ac dignitatem conseruare possit. Quocirca Defensionem tuam fugientem ac diu. rricula querentem persequar.

Omnis rationis vsus explicandus est in Dialectica.

Recordatio est quidam rationis vsus.

Ergo est explicanda in Dialectica.

Alijs modis idem argumentum licebit flectere.

Quod refertur ad finem Logicæ explicandum est in Logica.

Recordatio refertur ad finem Logicæ. i. ad bene differendum, & sine ea in homine finis esse non potest.

Ergo Recordatio explicanda est in Logica.

Alias.

Que natura ætissime copulauit, ars non debet discerpta pertractare.

At natura recordationem & rationis vsum ætissime copulauit.

Ergo recordatio & rationis vsus non separatim pertractantur.

Apelles si pingeret Alexandrum, cuius effigiem contemplari voluit? num Diogenis? num alicuius Centauri? num Hippocentauri? Nequaquam. Verum potius exemplar cõtemplatus, ad illius similitudinem artem & manum duceret. Sic ars memorie, communis vsus recordandi pictura quædam & typus esse debet. Tu verò qua ratione conformandam esse illam existimas? An vmbis? an locis? At Alexandro: summo principi Cẽtauri vultum effingis. Non vsurpatur vmbre & loci in communi consuetudine recordandi, ideoque quoniam fucatum nitorem afferunt & roborem, repellantur. Iam, quid ad veram picturæ venustatem illuminandam aptum attuleris? Pinge in ea Disputationem Logicam, habebis formam quandam & figuram

naturalis vsus recordandi, non illam quidem meretriciam, aut fucati candoris medicamentis delibutam, sed veram, expressam, eminentem, nitidam, & vehementer collustratam.

Conaris me deinceps in meorum laqueos verborum induere: sed homo nugator à differendi subtilitate ad nugas confugis tanquam claudus aliquis ad equum.

Tu dixisti (inquis)

Ego dabo artem memoriæ.

Dispositio est ars memoriæ.

Dispositio non est ars memoriæ.

Nulla est ars memoriæ.

Logica est ars memoriæ.

Venerus inueniet artem memoriæ.

Medici dant præcepta memoriæ.

quæ dari potest.

imperfecta.

perfecta.

perfecta.

imperfecta.

quæ inueniri potest.

non præcepta sed consilia.

Aniaduertis, quomodo expediiri possum ex ijs plagis in quibus gloriabar me confectum planè & concisum esse. Hæc omnia non dixi, quæ si dixissem, nulla me labes inconstantie attingeret, quia præclare inter se consensu quodam concentuque concinunt. Si mirares quod dico artem memoriæ imperfectam esse, sic habeto, nullam memoriæ præceptionem de nudis rebus, sed de ijs tantum, quæ Dispositionis comprehensione vinciuntur, experientia duce, inueniri posse.

Adiungis postea culpam quandam meam de speciali Dialectica.

Cum dispositionem (inquis) noesis, diaresin, syllogismum, methodum, præceptis insinuisq; complectare, vide, quaso, te, ne ut Freigius inus specialem Iurisprudentiæ, ita tu specialem memoriæ Dialecticam temerè meditatus esse videare.

Dialecticam dispositionem non descripsi: tantum singularum dispositionis partium usum in recordando aperui. Neque verum est quod dicis Freigium specialem Iurisconsultorum Dialecticam fecisse: quippe artem communem ac ad omnia pertinentem, exemplis è medio iure civili petitis, illuminauit. Hocce est tueri artificium tuum. Hocce est docere, memoriæ perfectioris procreatricem quandam & velut parentem, eam, quam Dispositionem omnes vocant,

vocant, non esse verè iudicatam? Vnius rei vna tantum est scientia: tua verò disciplina si genuinam tradit memorię conformandę rationem, cur non docuisti Dialecticam inuolare in possessiones artificij tui, & ab ea laudes maximas libare? Id non conaris: tua omnis ratio in defendendo hæc videtur esse, vt ineptias tuas amplectere, exornes, exaggeres: in ijs stabiliendis, commorere, habites, hæreas. Iam autem à docendo, Dispositionem esse artem recordādi, sic recedis, vt illam disputationem defugisse te appareat, & totam in quisquilijs tuis exornandis neglectam obruisse. Quapropter recipe te ex hoc errore, noli amplius ex spinosi & aculeati sophismatis defensione in odiū ac offensionem irruere. Quanquam quid ista loquor? tene vt vlla ratio frangat? tu, vt opinionem tam instam, tam vetustam euellas, & saniolem doctrinam atque sicciorem meditare? Non potes Dicōne, non potes: non est ingenij vel facultatis tuę. Non multum abest sanè quin turpissimę opinionis scabies sic mentis cutem inficiat, nunquam vt elui, nunquam vt exuri possit.

Maximum lapsus fuisse meum asseris, quod definitionem artis tuę prætermisissam esse dixeram. Non dixi: fallis te ipsum, & mearum vorum errore laberis. Illud potius affirmavi, me noluisse pugnare tecum in eo, quod per se exploratè præceptum est & cognitum. Artificiosam memoriam definis benè respiciendi scientiam. Hanc autem definitionem tantum abest vt reiiciam, vt omni ratione exornare velim & illustrare. An recordandum sit, in eo non cōtendo: in modo recordandi causa est omnis, cur in tanta varietate ac dissentione versemur.

Artis distributio in prouidentiam & criterium mihi non placuit: quia disciplinę singulę proprijs ex partibus componendę sunt. Prouidentia verò ex logica assumpta est, non ex huius artificij succreuit stirpe. Quomodo te ipsum defendis? Quibus modis repelles impetum argumenti mei?

Etenim (inquis) rerum sue prouidentia, sue inuentio irrationis insulam relegata est: & potius persequendi quoque prouidentia in ciuitatem relegari: at nobis interim in

umbris esse places.

Vt mittam inuolutam sermonis asperitatem, respondes duplicem inuentionem esse, vnam rationis, vmbrarum alteram. Vix dici potest, quam leui rationis momento ab isto te præsidio deiectum deturbauerim. Nam si vna est Logicæ communis inuentio, omnem & argumentorum, & subiectorum & vmbrarum copiam proponens, non debet duplex esse inuentio sed vna tantum communiter & argumentum & vmbram describens. Id verò euenire posse, quid impedit, cum ipsa vmbrarum ratio inter se, ex intima affectione argumenti depromenda sit? Addis apparatu prouidentiam definiri. Quid tum? sic inuentio Logica & definitur & definienda est.

Perge vero (inquis) quis continet risum. Subtilem quidem Aristotelem esse concedunt omnes: diuinum autem an te, quod sciam, profectò nemo.

Quin continet risum indicem stultitiæ, testem vanitatis. Cur verborum minutias sectaris? cur argumentorum vim non frangis? hoc nihil est aliud, quam Admonitionis meæ arcem intactam relinquere, sed castella exesa atque malè materiata oppugnare vehementi quodam impetu. Verum vter tandem nostrum magis grammaticus pugniculus est? tunc qui negas Aristotelem hominem subtilem eundemque diuinum dici posse: an ego, qui, Latinorum hac in re sententiam verè sum sequutus? Desine isto modo nauseare, tibi quæ ac omnibus displicere: desine aucupari fraudem in verbis & inanes adhibere syllabarum tendiculas.

Postea leges Locorum & Vmbrarum, singulis eorum & definitionibus & distributionibus postponendas esse duplici contendis argumento.

Sic (inquis) in ciuitate constituenda primò administrandi ratio querenda est, deinde Leges: ita subiecti definitio & distributio primò illius naturæ proponit, deinde Leges sequuntur, quæ illius proprietates explicant.

Non est eadem instituendæ ciuitatis & artis collocandæ ratio. Itaque non reipub. temperandæ prudentia tibi cogitanda fuit, sed insidere debuit in mente tua species

quædam

quædam perfectissimæ disciplinæ, in quam artificiosam memoriam includeres. Altera ratio sequitur.

Ramus è consentaneis argumentis postremum adiuncti fecit.

Homonymiæ captiuncula fallis teipsum. Adiunctum significat vel doctrinam inueniendi adiuncti, vel singulare adiuncti exemplum. Ipsa doctrina inueniendi adiuncti semper est posterior naturâ causis omnibus: quia Logicus cogitare debet ante rem aliquam existere, quam ut eandem fingat, vel subiectum vel adiunctum esse. Quod si spectemus adiuncti exempla in rationis usu & arte pertractanda, sæpe distributionem ex causis facta præponuntur. Sic P. Ramus axioma definit, post definitionem proponit Leges de veritate, falsitate, affirmatione, negatione, contradictione axiomatis: postremò in species tribuit, simplex & compositum, hasque singulas rursus pressè & enucleatè pertractando exponit. Tu nimis excellens Logicæ describendæ opifex, leges informandi axiomatis, quæ ita in sublimia P. Ramo collocantur, in imam turbam ac giegem coniecisses. Ne multis ergo, commune adiunctum communi loco explicandum est, speciale adiunctum loco speciali.

Disputavi umbrâ non esse fictam speciè in subiecta collocatam, quia certum est tempus, cum umbræ tantum sunt in mente neque subiectis concluduntur. Respondes.

Quid hic ais insensate? quid ais? sanè erras: milites esse possunt extra aciem? quid sum? at non sine loco. picturæ extra tabulas? at non sine loco. Vmbra subiecto creditam esse negas? qui verò hoc nosti? Imò nihil nosti: imò omnia res sis. Neque magis umbra sine subiecto quam in Dialecticis adiuncta sine subiectis esse possunt.

Egregie sophista nihil agis. Tantum captiosæ defensionis insidijs veritatem attentas, ut pictura in loco semper est, non semper in tabula: sic umbra non potest non esse allicubi, licet non semper in loco ad recordandum apto collocetur. Simul & illud, si loci aliquando inanes sunt, cur non umbræ à locis diuulsæ ponantur? Deinde umbræ ad subiecta relationem non habent, sed tantum respectu rerum illarum quas significant, & sunt & appellantur umbræ. At hic erravi: in istis planè insensatus tibi sum &

stupidus

stupidus. Lepidè. Quoniam autem ipse tanto doctrinæ præsidio munitus es, & tanto literarum comitatu septus, magni videretur interesse ad dignitatē tuam, si ex scientia tua deonerare aliquid velles, atque in me trajicere.

Primam vmbrae distributionem in simplicem & modificatam falsam esse dixi, quòd illam tantum rerum sensuum facis, hanc conceptuum: cum vtræque circa res omnes versentur.

Quid si hoc negem? (inquis) Peristi sanè. Imò verò consuetudine, nihil effeceris. Alexander Macedonum imperium teneas, hæreditas est, idem etiam Persarum imperium occupet, quid tum? an ideo principatus in hæreditarium & acquisitum male diuiditur?

At vide, si principatum diuiseris in hæreditarium & acquisitum, illumque huius tantum principis esse dixeris hūc alterius, hallucinari te necesse est, quia non est rex aliquis, quin principatum vel hæreditariū vel acquisitum habeat.

Vmbra simplicem, vt appellas, reuera dici vmbra posse nego: quoniam rei species est, quæ facit vmbra: at vmbra tua simplex res ipsa est. Alladius Alladij respectu quid erit? Refer ad Dicsonum, vmbra simplex est. Confule veritatem, reprehendet. quid ita? quia non potest aliquid esse vmbra sui.

Vmbra modificatam vel in rebus ponis vel in verbis.

Dixi sæpius hīc latere peccatum contra legem sapientiz, quæ iubet vt omnia doceantur reciprocè. quid autē in hoc præcepto vicissim retro comseat? Omnes vmbrae modificatae sunt vel rerum vel etiam verborum: verum est, fateor. Omnes rerum vel verborum vmbrae modificatae sunt. omnino falsum est, Nam vmbrae simplices rerum vmbrae sunt.

In præceptis artium (inquis) non modo veritatis prima lex, sed etiam altera iustitiae, & reliqua sapientiae spectari debet.

At ego hoc tuum præceptum non prima lege sed tertia rescidi. Quocirca valdè ridiculum est, quod dubium est id relinquere incertū, quod nemini dubium potest esse id iudicare. Addis,

*Non placeat hoc modo in insitum & assumptum recepta argu-
mentum*

menti diuisio, in consentaneum & dissentaneum diuidere placeat, quia omne argumentum consentit cum re quam arguit vel dissentit.

Non est, vt dicis, omne argumentum consentaneum vel dissentaneum vt comparata & testimonium: nullumq; ex ortis consentaneum est vel dissentaneum per se, sed quodd illorum potestas omnis arguendi ex primorum natura penitus effloruit.

Ostendi Dicsonem artem tuam insigni elencho irretitam esse, quod ex umbris, alias rerum ferit, verborum alias, alias numerorum. Quippe legibus illis quę sunt de poliendis artibus sancitum est, vt generalia de omni ente & non ente, nunquam angustius de quibusdam speciebus entis quęrant. Vnde non debuit esse aliquod umbrę præceptum, cuius vsus ad omne entis genus non pertineat. At numerorum umbrę in numeris, verborum in verbis, & rerum, in ipsis tantum verbis vsurpantur. Nunc, Alexander, quibus modis te ipsum tueri poteris? qua ratione scientiam ab errore vindicabis?

Erras (inquis) nec enim hic umbra subiecta materia sed providentię pars est.

Infelix es (Dicsonem) & re, & hoc ipso, quod non sentis in respondendo quam infelix es. Non conveniebat profectò, neque erat aptum, hominem philosophum memorię laude florecentem sic imperitè declinare petitiones meas sine omni Logico nitore & palæstra. Id enim quod affers non modo alienum est sed etiam falsum. Alienum dices? quomodo? non contendo tecum, quod umbrā in suas partes tribuis, sed quod in umbrę partitione, materię subiectę. i. entis distinctionem includis. Deinde portet quidem simile esse mihi visum est, quod dicis umbram nō esse artis tuę subiectum, in cuius tamen explicatione tam multa est & insolens. Quocirca defensionem tuam, quamvis erudita sit, non audiam: ita in omnem fallendi licentiā intemperanter est effusa.

De umbris modificatis sic aduersus te disserui.

Umbrę ex causis effectis, &c. hauriuntur absolutę.

Umbrę mathematicę, ex causis effectis &c. hauriuntur:

Ergo

Ergo sunt absolutæ.

Intendis mihi parallogismi crimen quare? in secunda figura argumentum affirmatum est. O Nebulatorem sophistam! O impuberem! O infantem Dialecticum! ubi ingenium tuum? videre potuisti argumentum antecedere in propositione, sequi in assumptione affirmatū. Omnis causa istius erroris Dicsonæ in tuam memoriam transferenda est. Hæc nimis superba, regiam sibi quærit dominationis in capite. Hæc phantasiam loco pulsam, stationem relinquere coëgit & arcem in auribus munire. Hæc mentem edomuit, contriuit, in ditionem compulit.

Adhuc lentius disputatum est, nunc subtilius philosophare, attentis animis audiemus. Vmbram absolutam definis quæ nullam secum numeri differentiam affert. Hanc negatam esse ex eo constat quod sit ex remotione vel negatione causæ de effectu. Dices,

Quid non? quid si neget? nullane notio per ablationem est? nulla detractio descriptio est?

Nihil negatum explicat quid sit res, sed potius quid nō sit docet, Vrgebis, si negatum, quid non sit aliquid docebit, ex eo quid sit posse cogi: difficulter quidem, ut enim rectum index est & sui & obliqui: ita obliquum non est index & sui & recti. Interim non nego in longiusculis descriptionibus, quas poetæ in primis & historici adhibere solent, omne argumenti genus posse illigari: at in limatæ & subtilis scientiæ præceptis, anputanda negata sunt: quia nihil nisi exquisitum & expolitione ac artificio distinctum afferri debet.

Fateris astronomica de signis & stellis nō esse necessaria ad confirmandam memoriam: tantum illa in arte tua pro exemplis afferri. Hic tu mentiendi licentia nimis exultans reprimendus es. Exempla (inquis) afferro. At pro inuentione umbrarum numeri ex Astronomicis illis generale præceptum effectum est hoc planè modo:

Si singula signa singulas istius numeri 120. decurias ex ordine sortiantur, & singulorum decem partes ad decuriarum digitos præbendos afferantur inuenientur umbræ numeri.

Sed esto, exemplum fuerit non præceptum, nihilominus

nus rationem meam ad omnes plagas tuas retundendas
flectere & versare possum.

Ars antecedens non debet petere exemplum ab arte consequente, quia nihil inde peti potest nisi quod ignotum est.

Et Aristoteles in reprehensionem venit, quod geometrica vocabula termini, figuræ, reductionis in Logicam transtulit.

Ars memoriæ antecedens est, Astronomia consequens.

Ergo ars memoriæ exemplis ex Astronomia petere non potest.

Quocirca omnes existimare possunt, te hæc exempla cum somniasse, non tam cæli ipsius quam cælati argenti rationem habuisse.

Postremò citavi aduersus te philosophorum pene senatum, qui rationis momento si animum non mollirent, authoritaris tamen grauitate frangerent. Hos inter inprimis excellens fuit P. Ramus, cuius ingenium dixi aduersus nugas tuas vehementer exarsisse. Hoc tibi non placet, erigis te: exurgis: speras tibi auram posse aliquam afflati iudicij assentionisq; P. Rami.

P. Ramus si reuiviscat se testem & authorem afferri vetet.

Si viueret nulla mihi cum illo contentio maneret.

Credo. Nam ita te perstringeret acumine ingenij sui ut ne hîcere quidam auderes. Perge, quid interpello sermonis tui cursum?

Nam ut illud vetus memoriæ studium requirit, & methodum agnoscit, imo etiam umbras. Eius autem, ne forte neges, hæc verba sunt: Quum etiam phantasias concipiat animo, per quas imagines rerum absentium ita subiiciat animo, ut præsentis habere videatur.

Hocne dicit P. Ramus? an tuum pudorem sub hasta proscriptisti? nunquam defines mendacij tegere & velare deformitatē artificij tui? Si dixit P. Ramus, age tandē, ubi dixit? notato librum, designa paginam, appone caput. Non potes. Aperiantur aures tuæ, ut audias contra te loquentem Veromanduum, & agnoscas immensum flumē ingenij.

Schol. Dialect. lib. 20. Si quæ ratio memoriam adiuuare possit, illa dispositio iuuabit: licebitq; philosophis & oratoribus, qui locis & imaginibus artem quandam memoriæ confinxerunt per nos quidem valere: nihil enim pollicemur, quod non v-

berius

berius multò faciliusq; teneamus. Schol. Ret. contra Cic. lib. 1. Duo sunt vniuersa deorū munera hominibus tributa, unde alia ferè omnia profecta sunt, ratio & oratio. Rationis doctrina Dialectica est: idque quicquid rationis proprium fuerit, quod sine oratione tractari potest, id propriè Dialecticæ artis attribuitur. tres autem partes sunt, inuentio argumentorum: eorūq; dispositio in syllogismo, methodo, item memoria: quoniam ista omnia in hominibus, omni orationis facultate carentibus insunt. Nam res & cogitant, & collocant, & iudicant, & meminerunt. tres itaque partes illæ inuentio, dispositio, memoria, Dialecticæ artis sunt.

Schol. Ret. contra Cic. lib. 3. Quicquid est artis, qua memoria iuari possit ordo est & dispositio rerum, qua quid primum, quid secundum, quid tertium animo cernamus. De locis autem & imaginibus que vulgo dicuntur, valde sum inepta, & à quibusdam artis magistris merito derisa: quot enim imagines philippicæ Demosthenis desiderabunt? ordinis porro, quoniam sola dispositio Dialectica doctrina est, ab ea memoriæ subsidium peti potest.

In prælect. de opt. Orat. idem disputat.

Quid igitur prohibebit P. Ramum exaggerantem tantopere dispositionem Logicam, & extenuantem artificium tuum atque abijcientem, in Dispositione non veram modo recordandi artem, sed etiam solam ponere?

Ostendi iam Dicsonem, non bene propugnatum esse, præcipitans tuum ac debilitatum artificium. Nam in præsidio tuo non consistis, & adhibere cupis quandam in differendo speciem & pompam & pugnae perquam similem fugam. Quare non fuit cur fugæ aut tergiversationis meæ toties mentionem faceres.

Quaquam (inquis) quæ est audacia, in literarum umbris inuoluta tergiversatio? Illud profectò causa fuit. putabas me in Italiam vel Gallias profectum. Hinc ille literæ nō te prius tuam disputationem emissurum, quam de mea profectioe certior esse posses.

Quod scribis expectasse me dum in Galliam transmitteres, vt nostra qualis illa cunque Admonitio prodiret, & seipsam absente aduersario iactare posset, & in totius Angliæ

gliae lue aliquanto magnificentius versari: ostendis, & quā maleuolentia infuscatus es, & quam mirificè ad mentiendi artificium eruditus. Age, arguis, me fuisse in perpetua expectatione discessionis tuae? quomodo nesci? egen' ipse expectaui? an alius? Si me ipsum dicis non fuisse Londini: si per alium, quem tandem illum? at mihi literas. cui? Quando? ubi? Audiuiisti quo nuncio? quo teste? an fictis auditionibus & disseminato sermone allatum tibi est? ne id quid in. Non ergo ista calumnia manabit sine capite, sed vereor multum ne te, te inquam Dicsonem, fontem habeat, qui mei deformandi gratia quiduis videris in calumniam rapere. Sed fac id quod nunquam ostendi potest tibi ac omnibus esse persualum, cedo mihi vnde tantus terror ex praesentia tua iniectus est? an quia periculum mihi videbatur fore, ne me rusticano tuo ludendi sapore obriueres, & immensa doctrina (nam quasi syluam video) aciem perstringeres ingenij mei: pudor tibi excludit istam vocem, non audebis dicere. Quid ergo, malum, metuebam? num delibutum capillum? num frontem calamistri vestigijs notatam? num cerussatas fluentesque buccas? num coeruleā chlamidem? num elegantulam & curtam barbulam? num collum inuenso pene orbe conuolutam? num denique lenoninum tuum nō factum natura sed fictum arte ventrē? nihil horum? Quocirca vanas tantum emittis calumnias, neque potes docere quomodo diffidentiae vel suspitione vel infamia sim aspersus.

Haec aduersus te scribenda putavi Dicsonem, non quòd eram odio ductus vel contentionis cupidus, sed quòd eo sim animo nunquam ut ingenuas possim artes contritas videre & conculcatas.

LIBRARY

QVO DILVDE EX

PLICATA IMPIA DIT

201 11 11 11 11

11 11 11 11 11

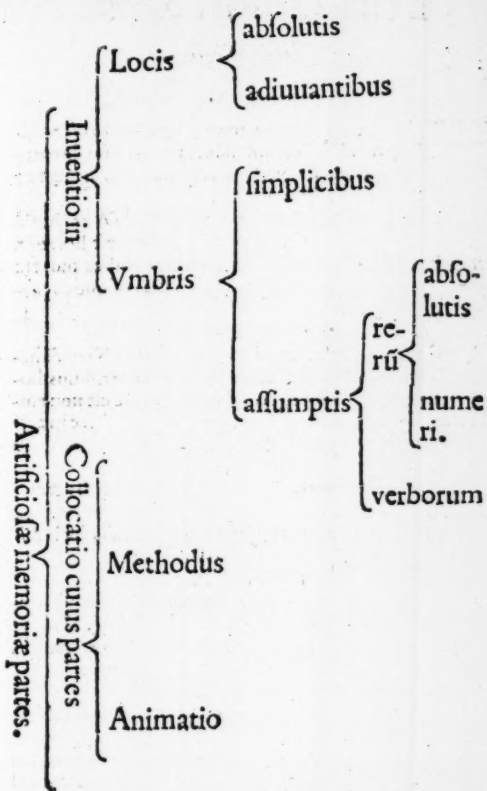
LIBELLVS IN
QVO DILVCIDE EX-
PLICATVR IMPIA DIC-
SONI ARTIFICIOSA
MEMORIA.

Lectori G. P. S. D.

V M multi sint (Lector) qui
Artificiosam memoriam ex
locis & umbris constantem
velut filiolum exosculentur
suam, curavi ut quantum fie-
ri posset, illius mysteria in
vulgus prodirent atque ser-
perent. Nam hic proponam dilucidè & paucis
memoriæ præcepta, ut omnes videant ea, cum
iactata in manibus & excussa fuerint, veritatis in-
ania prorsus esse & stultitiæ refertissima. Acce-
dit, Diesonum esse conatum invidiam mihi fa-
cere, quod artem à meo sensu abhorrentem (ut
dicit) refutare sum ausus: feci idcirco, ut nec in
me hæreret tale crimen nec illius omnino cohe-
reret oratio. Tuum verò, Lector, hac in arte
nec infringatur nec languescat studium, quod
ita facile totum est, quemuis ut vnius ho-
ræ spacium satis peritum memo-
riæ artificem præbere
possit.

LIBER. PRIMVS

De Inuentione.

CAP. I.

AR TIFICIOSA memoria est ars benè respiciendi vel recordandi. Nam cum tria sint prospicere perspicere & respicere, duo prima sine tertio nihil valebunt.

Cerebrū est sphaera, sensus visio cogitatio sunt orbes sphaeræ, & in instrumentis sensuum est horizon. vt ergo nihil ad centrum nisi per interiectos orbes mouere potest: ita memoria nihil capit, nisi sensibus visione cogitatione percipiatur.

Censura G. P.

Benè recordari est cum Adamo, Abrahamo, Noë, Thalete, Platone, Cicerone & cum omnibus prudētissimis hominibus eorumq; more, recordari. Hoc autē est non vmbri & locis vti, sed dispositionē quandam adhibere in axiomatico, syllogismo, methodo.

Cap. 2.

Artificiosæ memoriæ duæ sunt partes. Inuentio & collocatio.

Inuentio est prima pars, quæ in comparandis locis & imaginibus occupatur.

Censura G. P.

Logica inuentio tradit doctrinam tam inueniendi vmbra & imaginem, quam eruendi argumenti. eadem enim ratione & argumenta & vmbra rerum exquirantur. Hic itaque peccatur in legem iustitiæ & sapientiæ.

Cap. 3.

Locus est receptaculum imaginis. Hic per locum vel subiectum intelligendum non est subiectum in propositione, vel materia prima, vel res naturalis, vel res artificialis, sed partim hæc partim illa, prout fuerit ad vmbra recipiendas accommodata. Vt lectus, domus, fenestra, angulus, &c.

Locus est vel principalis vel adiuuans.

Locus

Locus principalis vel arte vel natura semper factus est.

Locus principalis est vel maximè communis, vt sphaera mundi, vel minus cõmunis vt terra, ciuitas, domus, & eius partes, sed vñtatè ex tribus vltimis generibus loci petitur.

Adiuuans est qui principali adiungitur ad firmam comprehensionem imaginum.

Adiuuans fit à cogitatione recordantis ac pro illius voluntate est mobilis. Exẽpli gratia, si velim significare representationẽ discordiæ hominẽ fingo in angulo vel columna consistẽtem, gladiumq; vibrantẽ & porrigentẽ. Hic autem locus principalis est angulus, locus adiuuans homo cum gladio.

Censura G. P.

Quæ de subiecto vel loco hic disputantur, peccant contra legem sapientiæ. Nam locus semel in logica definiendus est: definitionis autem illius vsus ad omnes speciales locos vel fictos vel etiam veros afferendus est: quemadmodum relata, genus species, causæ, tantum in Logica semel explicantur. Deinde locus non magis definiendus est ex imagine quã recipit, quã species ex proprio adiũcto quod plerunq; continet.

Cap. 4.

Leger de locis.

Loci debent esse aspectabiles.

Loci non debent esse aut nimis illustres aut vehementer obscuri.

Loci sint mediocris magnitudinis. Nã cum ampli sunt, imagines animum fugiunt: cum angusti, non recipiunt.

Interualla locorum ponantur mediocria.

Interualla locorum inania sunt.

Loci forma & figura dissimiles fingantur.

In locis ordo tenendus est, vt numerum cuiusq; loci designare possis, eosq; repetere vel progrediendo à primo ad vltimum, vel è contra.

Locus debet pati & recipere aliquid ab imagine, sicut charta afficitur à literis scriptis.

Loci imagines suas custodire debet, donec nouũ aliquid memorię mandatum est. Nam tunc delendæ sunt.

Censura G. P.

Hæ leges ponendæ fuerunt post definitionem loci, quia

singulis illius speciebus conueniunt.

Cap. 5.

Imago est ficta rei species credita subiecto & ad firmam rei perceptionem assumpta. Hic autem per speciem significatur non Platonis idea, non essentia incorporea, non forma rei naturalis, sed quiduis cogitatione effectū quod aliud indicare possit, vt pro fortuna pingimus sceminam cecā, & volubili insistentem rotā.

Vmbra est vel simplex vel assumpta.

Vmbra simplex est, cū res aliqua ad seipsam significandā adhibetur. Hic Socrates Socratis, Platonis Plato vmbra quādam & imago est.

Assumpta est cum aliquid externum adhibetur ad rem significandam. Sic lux diei vmbra assumpta est, horologium horā, mors vitæ, concursus vulterum cadaueris.

Rursus imago assumpta est vel rerum vel etiam verborū.

Censura G. P.

Nullum præceptum in arte generali tradendum est, nisi possit cōuenire omni enti & non enti. Hinc illa distributio, materia est vel corporea vel incorporea, è Logicā reiecta est. Hinc distributio syllogismi in Apodicticum, Dialēcticū, sophisticum repudiata est. Sic præcepta de imaginibus verborū rerum numerorū, non sunt generalia de omni ente & non ente, sed tantū de verbis, rebus, numeris proponūtur. Itaq; iuxta leges logicas imago in partes ineprē distribuitur.

Cap. 6.

Imagines rerum vel absolutæ sunt, vel etiam numeri.

Vmbrae absolutæ sunt quæ non sunt vmbrae numeri.

Vmbrae absolutæ ex argumentorum locis petuntur.

- 1 Causa aliquando imago est effectū. vt Archimedes geometriæ, Romulus Romæ, Cæmentum & lignum domus.
- 2 Effectum causæ. sic creatio & conseruatio mundi imago est dei, & dicta, scripta, facta, consilia authores significant.
- 3 Subiectum adiuncti vt corpus robustum, longum, ægrū, roboris, longitudinis, ægritudinis. color visus, sapor gustatus, numerus, Arithmeticæ.
- 4 Adiunctū subiecti, vt hirundo veris, arma & tela belli, vestitus corporis vestiti.

5 Disſētaneū diſētanei, vt victoriæ inſignia ipſius victorię,
pax belli, homo bruti, cęcitas, viſus, pater filij, ſeru⁹ domini.

6 Comparatum comparati, ſic pro pyropo flamma ignis,
pro Œſculapio Mercurius: ſic id quod maius eſt, minoris
vmbra eſt. Sic ex ſimili ſignificatur ſimile, ex diſſimili diſſi-
mille.

7 Membrum integri & ſpecies generis, vt tectum domus,
vna turma equitatus, domus vrbiſ, Mercurius Prometheus
ſapientis. hic vel ille leo animalis, &c.

Cap. 7.

Vmbrę numeri quoniam neq, ſimplices eſſe poſſunt,
neq; ex argumentorum locis petitię, ſic inueniendę ſunt,
Detur numerus 120. quo plerunq; maior non occurrit in
communi vſu, vt in petitione librorum, capitum, verſuū. Si
quis numerum iſto non maiorem imagine ſignificare cupit,
hoc modo agat: primum diſtinguat hunc numerum in de-
curias (erunt autem duodecim decurię) has autem ſin-
gulis ſignis ex ordine tribuat: vt primam decuriam ab v-
nitate ad denarium numerum progrediētem, ſignificet A-
ries, ſecundā, à denario ad viginti notet Taurus, & ita dein-
ceps. Deinde quia in ſingulis decurijs vnitates multę ſunt,
ſignificari debent, per aliquot ſignorum partes; atq; ita ha-
bebitur plena imago numeri. Senſa mentis meę tabella ſe-
quens plenius declarat.

	Aries	Taurus	Gemini	Cancer	Leo	Virgo	Libra	Scorpius	Sagittarij.	Capricor.	Aquarius	Piſces
Caput.	1	11	21	31	41	51	61	71	81	91	101	111
Collum	2	12	22	32	42	52	62	72	82	92	102	112
Humeri	3	13	23	33	43	53	63	73	83	93	103	113
Cor	4	14	24	34	44	54	64	74	84	94	104	114
Ventric.	5	15	25	35	45	55	65	75	85	95	105	115
Hepar	6	16	26	36	46	56	66	76	86	96	106	116
Inteſt.	7	17	27	37	47	57	67	77	87	97	107	117
Pudenda	8	18	28	38	48	58	68	78	88	98	108	118
Genu	9	19	29	39	49	59	69	79	89	99	109	119
Pes	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100	110	120

Huius tabulæ memoriæ mandare vsus facilis est. si cupis habere imaginem numeri binarij sic age, quære binariū numerū in tabula, & eum, ex opposito in superiore parte respiciet Aries in sinistra collū spectabit. pone itaq; Arietē in aliquo ex comparatis locis & finge in eius collo insigne aliquid fieri, & ita habebis imaginem binarij numeri. Si quæris vmbra[m] numeri 30. cogitare debes gemellos podagra laborantes, & ita in reliquis faciendum est.

¶ Quoniam Cancer, Libra, Pisces decē illas partes non habent, alix imagines vel hominum vel bestiarum, vicem illorum supplere possunt. ¶ Tabula antecedens augeri potest per imagines septem planetarum, & per imaginē Draconis Lunæ. ¶ Hic etiam singula signa varia esse debent, vt multi Arietes; multi Tauri, multi Leones, ne similitudo in petitione signorum memoriam impediatur.

Censura G. P.

Hæc præceptio de vmbis numeri ridicula est. Nā 1. artes ordine & discēdæ & docēdæ sunt, primū artes generales, vt Grāmatica, Rhetorica, Dialect. postea speciales atq; ex ijs primo Arithmetica, deinde Geometria, postea Optica, inde Astronomia, tū Physica, vltimo Ethica & Politica. 2. Ars consequens nec vsum suū, nec exemplum aliquod afferre potest ad artē antecedentē illustrandā: quia tum declaratur id quod ignotum est per aliud multo ignotius. His positis exploratē cōstat hoc vel præceptū vel exemplū ex Astronomia petatum inane & stultum esse. Præterea quis est ita ab ingenio hebes & stupidus, qui nō possit istiusmodi regulas liberius fingere: proponam ergo aliam rationem inueniendi imagines numeri sequente tabula.

4	3	2	1
1000 Canis	100 Scare	10 Ocreæ	1 Picior
2000 Equus	200 Sedere	20 Pallium	2 Lanius
3000 Leo	300 Dormire	30 Corona	3 Astronomus
4000 Simia	400 genuflectere	40 Calligæ	4 Musicus
5000 Anguis	500 Adniti	50 Galeris	5 Geometra
6000 Basiliscus	600 Lacere	60 Indusium	6 Magus
7000 Pica	700 Ambulare	70 Catena	7 Medicus
8000 Vrius	800 Pendere	80 Torquis	8 Mercator
9000 Psittacus	900 Diuaticare	90 chirothecæ	9 Mendicis

Huius tabulæ quatuor columnę sunt, quarum prima no-

tarum numeri valorem significat, quem habent per se considerata: secunda denarios notat, tertia cētenario, quarta millenarios. vsus ergo tabulę pro numeris sic habetur.

Pro numero 8. pono mercatorē, cumque, ne cogitatio effluat, immensum auri numerum manu gerentem fingo. pro 24. cogito muscum aliquē aureo vestitū pallio, pro 435. fingo geometrā, vt Archimedes genua flectentē, & fraudem in Hieronis corona inuestigantē. pro 4161. pono aliquē pictorē stantē & in indusio suo pingentem simiam, hic enim simia significat 4000. & stare 100. & indusium 60. & pictor vnitatem: quę singula coniuncta faciunt 4161.

Cap. 8.

Plurimarum vocum imagines desumi possunt ex notatione, vt ex humo vocabulum homo significatur, ex cultu agri, agricultura &c. sed generale theorema omnium verborum ymbras inueniendi, hoc sequens esto.

Si positis triginta literis a, b, c, d, e, f, g, h, i, k, l, m, n, o, p, q, r, s, t, u, x, y, z, & 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0, inueniantur triginta homines cū illorum effectis & adiunctis ad illas literas significandas, pro multiplici compositione hominum illorum cum suis effectis & adiunctis, sient ymbrę verborum. Exemplum.

	Homines.	Effecta	Adiuncta & subiecta quædam.
A	Archimedes	Contemplatio	Sphæra
B	Bootes	Custodire	Vrſa
C	Catellina	Incendere	Aquila
D	Diogenes	Ridere	Dolium
E	Europa	Castē viuere	Taurus
F	Adamus	Fodere	Arbor
G	Ganimedes	Ministrare	Poculum
H	Hercules	Furere	Clauis
I	Iuno	Ferre opem	Partus
K	Agrippa	Estāscinare	Pileus
L	Cæsar	Triumphare	Telum
M	Mercurius	Fallere	Caduceum
N	Neptunus	Natare	Tridens
O	Orion	Venari	Canis
P	Pythagoras	Canere	Lyra

Q	Munsterus	Metiri	Radius
R	Radamanthus	Iudicare	Terribilis
S	Cyrus	Plantare	Purpura
T	Tullius	Orare	Toga
V	Verres	Euertere	Simulacrum
X	Xerxes.	Certare	Aurum
Y	Epicurus.	Edere	Lectus
Z	Zeuxis	Pictura	Penicillum.
ꝛ	Romulus	Regere	Diadema
ꝛ	Saturnus	Metere	Nigra vestis
ꝛ	Dædalus	Dolare	Circinus
ꝛ	Æsculapius	Mederi	Vrina
ꝛ	Milo	Portare	Bos
ꝛ	Endimion	Dormire	Catena
ꝛ	Vitellio	Videre	Speculum.

Vfus tabulæ sequitur.

Sit *Amo* vocabulum, cuius vmbra *quæro*, quoniam, *A*, prima litera est, *quæro* in prima columna literæ, *a*, imaginé, & est *Archimedes*, *M*, litera secunda est & eius imaginem in secunda columna inueni, vt *Fallere*. O tertia litera vmbra habet in tertia columna, & est *Canis*. Iam ad totius verbi imaginem componendam *Archimedes*, *Fallere*, *Canis* coniungantur hoc modo. *Archimedes* canem fallit obijciendo lapidem ei pro pane.

Sit aliud vocabulum duarum syllabarum vt, *Taurus*, primæ syllabæ imago sic est, *Tullius* contemplatur simulacra cœli. secundæ sic, *Fingo Radamanthum* purpuratum aliquid euertere.

Sed quoniam omnis syllabica compositio non est ex tribus tantum literis: ratio querenda est imaginem efficiendi syllabæ illius, quæ fit ex quatuor aut quinque literis. Verum quia paucae tantum literæ quartum aut quintum in syllaba locum faciunt, non fuerunt aliæ columnæ faciendæ.

Literæ illæ sunt quinque *l, n, r, s, t*, quarum tabula sic fingi potest.

T	Stare	Oriens
N	Sedere	Occidens
R	Iacere	Septentrio
L	Flecti	Meridies
S	Pendere	Vertex

Hę literę occurrunt vel in syllabę fine vel medio.

Si in medio, tum prima columna huius tabule illas significabit: sin autem in fine, altera.

Hoc modo itaque componenda est imago pro syllaba ex quatuor vel quinque literis. Sit verbum Stans pro S, pono Cyrum, pro T, fingo Stantę, pro A, Contemplantę, pro N, tridentę, pro S, verticem, quia est in fine. Hoc autem est ac si ponerem Cyrum in loco stantę, & contemplantem tridentem pictum in vertice cęli.

Flagrans prima syllaba fla, exprimitur per Adamum, triumphantem, vel exultantem cum Sphęra in manu. grans significatur per Ganimedem, iacętem, & contemplantem, tridentem, in cęli vertice.

¶ Isti homines debent esse vbique varij, vt multi Adami, Cęsares, &c.

¶ Huiusmodi tabulas quisq; pro suo cōmodo potest fingere.

¶ Quibus modis inueniuntur vmbrę verborum, ijdem possumus occultę literas & quidvis scribere.

Censura P. Rami schol. Dialect. lib. 20.

Verba ab arte nihil auxilij capiunt, nisi forrę, quod res ordine distributę secum verba rapiant. vnde illud,

Verbaque prouisam rem non inuita sequentur.

Oratores memoriam verborum infinitate formarum conturbāt, dum propter singula verba ad singulas imagines est respiciendum.

Cap. 9.

De legibus imaginum.

1. Imago debet esse aspectabilis.

2. Imago sit illustris ac acris: ideoq; nouis rebus ac ridiculis insigniatur.

3. Imagines in locis accuratę ponantur ne vagentur ac velut in aęrem emittantur.

4. Imagines semper in locis aut ad loca aliquid agant.

5. Imagines sint mediocris magnitudinis. ideoq; si vel nimis paruz fuerint, vel Imagis immęsę quā oportet, hę cōtrahędę, illę augendę sunt. vt verbi gratia formica non est ponęda pro imagine, sed vel multę simul, vel aliquid aliud, cęlū nō potest esse imago sed pro cęlo ponenda est sphęra

LIBER SECVNDVS

De collocatione.

CAP. I.

ACTENVS de apparatu locorum & imaginum: sequitur eorum collocatio. Collocatio est secūda pars artificiosæ memoriæ, de vmbri & locis ritè ordinandis.

Collocationis dux sunt partes. Methodus & Animatio.

Methodus consistit partim in ordine locorum, partim in vmbri collocandis.

Locorum omnium debet esse generalis comprehensio & Idea, hæc autem in partes minus communes distinguenda est, quæ singulæ rursus in locos particulares & proprios tribuendæ sunt.

Rursus imago generalis rei committenda est loco generali, imago rei subalterne, ponenda est in loco minus communi, imago rei singularis in loco particulari. Verbi gratia, fingamus aliquem, ex oppido aliquo centum sibi locos comparasse, eosq; ex singulis ædibus quæsisse. hinc oppidū ipsum erit locus maximè communis, & est quasi idea omnium locorum: singulæ domus, loci minus communes sunt, earūq; partes, vt ostia, fenestræ, lecti, &c. sunt loci particulares & proprii. Iam, si apud concionem vel alibi mandare voluerit aliquid memoriæ, rem generalem de qua disputatur, collocabit in loco generali, & rerū singularum disputationes in locis proprijs.

Potest autem quis locos sibi quot velit comparare, eosq; in minores distributiones ad voluntatem suam referre.

Censura G. P.

Ne quis existimet veram methodum hinc proponi, intelligendum est, logicam methodum veros habere locos pro rei natura distinctos: sed in hac arte fictos & somnatos tantum esse. Deinde logicæ methodi imagines viuas esse & naturales, cuiusmodi sunt definitiones, diuisiones & exempla: hinc

hic autem imagines ridiculas esse & nugatorias, & ad risum commouendum appositas.

Cap. 2.

Animatio nihil aliud est quam ratio quædam efficiendi imagines viuas & actiuas. Hoc autē fiet, si imagini tribuamus facta aëria, & circumstantias insignes: Si animatio non naturalis vel temeraria, sed cum iudicio & voluntate fiat: Si faciamus imaginem excitare affectus, iram, odium, timorē, cupiditatem, inuidiam, spem, misericordiā &c. Hinc enim & imago haberi potest in animo, & cum re ipsa quam significat arctissimè copulari. Exempli gratia, verbum Ignis, memoriz mādandū est. quia ignis aspectabilis est, eius vmbra erit simplex. ponam itaq; ignem in loco aliquo, non tamen singam testum cinere, sic enim elabi potuisset ē memoria: sed cogito locum incendi, adesse multos eundem reslinguentes, clamores mulierū excitari ex aspectu incendiij. hoc est affectus excitare, hoc acrem mentis cogitationem facere, hoc animare.

Censura G. P.

Animatio tota & cum vmbis ac locis corrui, & per se insigni impietatis macula iniusta est. Hæc enim esse nō potest, nisi in mente animantis excitentur affectus, ira, odium, metus, libido, &c. Rauennas scribit in libro de Artificiofa memoria se mysteriū quoddam diu inclusum ad iuuentutis vsum proposuisse, quod nam illud tandem fuit? nimirū eas imagines optimas esse & diutissimè hære in animis, que petuntur ab ijs rebus quæ libidinē mouere possunt, vt à fœminis à puellis &c. Hoc quoque est in præceptis Dicsoni, quia nullam affectuum concitationem prohibet. Verum nō est licitum, malos affectus latentes euocare, sed vera disciplina edomandi sunt & comprimendi. Hinc mihi sæpe in mentem venit existimare hanc artem nunquam à pijs hominibus fuisse cultam, sed ab impijs nebulonibus, quibus omne legis diuinæ studium excussum fuit, probatam ac retentam. Caueas ergo velim (lector) ne consuetudo animandi, ita animo tuo callum obducatur, vt tandem nihil sentias esse quemuis affectum excitare.

Cap. 3.

De usu.

Vt aliquid memoriæ mandetur comparandi sunt multi loci ordine cōhærentes inter se, ijsq; modis conformati, de quibus diximus capite 4. Hi autem semper in promptu esse debent, tanquam charta, vel cereæ tabulæ quibus inscribendo utimur. Atque primò debent esse viginti vel 30. postea pro ratione exercitationis plures acquirendi sunt. Pro exemplo, Cantabrigiæ in Castro hi loci occurrunt,

1. Porta Castri.	8. Ianua versus orientem;
2. Ergastulum virorum.	9. Tribunal iudicis.
3. Cubiculum custodis Carceris.	10. Scribarum mensa.
4. Gradus cubiculi.	11. Claustrium Carceratorū.
5. Hortulus.	12. Patibulum.
6. Puteus vnde hauritur aqua.	13. Hara Porcorum.
7. Puteus stagnans.	14. Angulus muri.
	15. Ergastulum fœminarum.

Locus ita comparatis, primò nobis de verborum & rerum simplicium recordatione cogitandum est. Nam sententiarum memoria strenuam requirit operam & postea usurpanda est. Quocirca res & verba quædam quæ recorderentur pro exemplo ponam.

1. Lumen.	7. Frigus.
2. Mouere.	8. Senex.
3. Cal.	9. Arbor.
4. Superbia.	10. Si.
5. 9. 8. 9.	11. Tum.
6. Mel.	12. Nego.

Ad ista recordanda agendum est hoc modo.

Lumen ex istis primum est, *Vmbra Luminis* erit *Lumen solis* species nimirū generis. *Lumen solis* quoniam rei primæ *umbra* est iuxta methodū in primo loco ponendū est vt in Porta. Iā vt memoria tenerē possim *lumen* in Porta esse, *luminis solis* animatio quærenda est. Itaq; *singo solis lumen* vehementi appulsu incendere portam, camque ruere.

Mouere secundum est, in secundo loco id est in ergastu-

lo viroꝝ, fingo incarcerationum aliquem eumque insignem furem, in somno à pediculis moueri & pene trahi, sic enim ridiculis rebus animus excitatur.

Cal, tertium est, huius vmbra quærenda est ex tabula verborum ratione proposita in cap 8. Itaque secundum eam in tertio loco nimirum cubiculo custodis carceris fingo Catilinam Contemplantem, telum in cœlo, idque ex multis cometis factum.

Superbia quartum est. Hic vmbra potest esse ex subiecto, idcirco pono in gradibus cubiculi, Tarquinius superbum ostentantem se, melius autem erit si notum aliquem posuerim. 9.8.9. quintum est. Iuxta tabulam nostram in 7. cap. fingo medicum multos habentem torques diuaticare in Hortulo. Et sic in reliquis agendum est.

Non est autem mirandum quod multi res plurimas vel eodẽ ordine repetere possint quo proponũtur, vel inuerso. Nam locorum ordinem sic notatum habent, vt possint iudicare ex locis, qui primus, qui decimus, qui centesimus fuerit, vmbraꝝ autem, quoniam in locis illis collocantur, non latebit ordo: & res ipsæ, quoniam vmbraꝝ consequuntur, eundem cum ijs ordinem tenebunt.

Haftenus de rebus & verbis simplicibus: sequitur huius artificij vsus in rebus & verbis collocatis. In sententijs memoriarũ mandandis, eadem est ratio, quæ rerum & verborum fuit: nisi quod vberior vmbraꝝ copia, & diligentior animatio accersenda est. Pro exemplo sint hi versus memoriarũ mandandi.

Si unus ad solem statuatur nasus hians

Ore, benè ostendas dentibus hora quora est.

In loco aliquo ex ijs quos ad memoriam iuuandam conquisiui, fingo nasutum aliquem aperto ore solem aspicere, & in dentibus descriptas esse lineas horarias, & nasi vmbraꝝ indicare horam: hac ratione versus in mente insideant.

Sit alia sententia.

In virtutis regno non consistit avaritia. Hæc autem vt memoriarũ mandetur, fingo in loco aliquo ædiculam esse, virumq; bonum ex ea depellere avarum, quoniam vir bonus virtutem designat, ædicula regnum notat, depellere nõ consistere

fistere indicat, & auarus auaritiam significat.

Dicet quis, si vñs aliquis est Dicioniani artificij, non refellendum illud, sed mirificè ornandum fuit. Id ego mihi persuaderi ad veritatem planè velim. Socrates enim doctrinam de re aliqua institutam non vtilem solum, sed etiã veram esse voluit. Astronomiam dicunt omnes vtilem scientiam esse, & animo liberali dignam. Credo, at non est satis. Requiro etiam præcepta vñs nata & ad communem exquisita veritatem. At hypothesēs Astronomicæ omnino commentitiæ sunt & ab ipsis pene aniculis lucubratæ: sic artificium Dicsoni fictum esse docui, non ex naturæ petitū gremio. E contra dispositio Logica & vtilitate immensa est & veritate illustris: vñs quam natura ex sese profudit ac peperit. Quin etiam si quæremus ex vñs tãdem hæc artificij maiores vtilitates ad nos manauerint, priores certè Dispositioni dandæ sunt, quia non solum memoriam iuuat, sed etiam intelligentiam exacuit, ingeniũq; totũ vehementer fingit & procedit. At cum animus in multiplici recordatione & subiectorum & vñbrarũ, & rerum ipsarum voluitur, ita se in istis intendit, vt interim ipsam veritatis opinionem eripere se & euolare sit necesse, iuxta illud.

Pluribus itentus minor est ad singula sensus.

Quocirca Dispositionem quæ & memoriam & intelligentiam confirmat probemus: vñbras vero memoriam iuuant, sed obruentes intelligentiam, aspernemur.

GLORIA SOLI DEO.

Joh. Greffyn.

Joh. Greffyn.

